

Benchmark beregning af pensionsformuen, ultimo 2003

Resumé:

Papiret redegør for hvorledes pensionsformuen, ultimo 2003, administreret af private pensionsenheder eller af pengeinstitutter, er fordelt på kombinationer af ordningstyper. Grundmaterialet er fra Velfærdskommissionens arbejde. Papiret beskriver hvorledes dette grundmateriale opregnes til de kendte randtotaler, så grundlaget for ADAMs pensionsformues fordeling på kombinationer af ordningstyper langt om længe bliver empirisk velfunderet.

{printet 2013-07-11 17:58}

{ dokumentnavn: MOL12n12_v0r008.docx }

¹ Revideret senest d. 11. juli 2013.

MOL12n12

Nøgleord: pension, pensionsformue

Modelgruppepapirer er interne arbejdsrapporter. De konklusioner, der drages i papirerne, er ikke endelige og kan være ændret inden opstillingen af nye modelversioner. Det henstilles derfor, at der kun citeres fra modelgruppepapirerne efter aftale med Danmarks Statistik.

Indledning²³

I datagrundlaget for ADAMs pensionsmodel har der kun været et svagt empirisk fundament for opdelingen af pensionsformuen dels på kollektive overfor individuelle ordninger og dels på kapitalpensionsordninger overfor ordninger med løbende udbetalinger. Førstnævnte skel gjaldt såvel den del af pensionsformuen der administreres af pengeinstitutter, som den, af private pensionsenheder. Sidstnævnte skel gjaldt kun den del af pensionsformuen, der administreres af private pensionsenheder.

Under Velfærdskommissionens arbejde, 2003-2005, blev der indsamlet et datamateriale, vedrørende pensionsformuerne ultimo 2003, som kunne give empirisk belæg for disse opdelinger.

Danmarks Nationalbank har i forbindelse med arbejdet bag en artikel om husholdningernes formue i Kvartalsskriftets 2. kvartal 2012 bearbejdet nævnte materiale fra Velfærdskommissionen. Sigrid Alexandra Koob har, på vegne af Statistisk Afdeling, stillet et aggregeret udtræk fra det rå datamateriale til rådighed for undertegnede medio oktober d.å..

Nærværende papir redegør for arbejdet i ADAM med at danne et benchmark for pensionsformuens fordeling på de fire kombinationer af ordninger som er fundamentale for ADAMs pensionsmodel - opdeling i dels individuelle overfor kollektive ordninger, og dels kapitalpensionsordninger overfor ordninger med løbende ydelser. Benchmark beregningen gennemgås i papiret.

Benchmark beregning⁴

Beregningen af benchmarket, vi har benyttet fra og med databanken til modelversion OKT2012, dannet siden medio oktober 2012, præsenteres i fire skridt, hvert i et afsnit for sig.

Første afsnit præsenterer det benyttede udtræk fra den rå data matrix fra Velfærdskommissionens arbejde. Andet afsnit, randtotalerne. Tredje afsnit, den stratificerede opregning. Fjerde afsnit, den endelige, opregnede matrix. I femte afsnit sammenlignes den nye benchmarkfordeling med den hidtidige, og i sjette afsnit afrundes med konklusioner.

² Det hidtidige arbejde med at etablere det nye pensionsdatagrundlag, er fremlagt i bl.a. model-gruppepapirene MOL10n10 og MOL08811.

³ Tak til Sigrid Alexandra Koob, Danmarks Nationalbank, for tre forslag til formuleringer præciseringer.

⁴ Under udarbejdelsen af benchmarket blev beregningerne gennemført i MS-Excel-projektarket *pensionsfordeling_2003mMLbankdataOgForklaringer.xls*, beliggende under stien *P:\MOL\pension\data_y2010*.

Den rå matrix

Fra Nationalbanken modtog vi materialet præsenteret i følgende tabel.

Tabellen viser en krydsfordeling efter to typer af ordninger: de individuelle (privattegnede) overfor de kollektive (arbejdsgiveradministrerede), og kapitalpensionsordninger overfor ordninger med løbende ydelser (livrente og ratepension).

Tabel 1. Fordeling af rådata for BF-pensionsformuen ultimo 2003

		SUM		Okt2012	
		(mio. kr.)	ANDEL	navn	
Individuel ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed	88.832	0,1297	wpir_f
		Pengeinstitut	26.656	0,0389	wpir_b
	Engangsydelse:	Pensionsenhed	48.540	0,0709	wpio_f
		Pengeinstitut	50.607	0,0739	wpio_b
Kollektiv ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed	375.263	0,5479	wpcr_f
		Pengeinstitut	11.040	0,0161	wpcr_b
	Engangsydelse:	Pensionsenhed	62.601	0,0914	wpcf_f
		Pengeinstitut	21.374	0,0312	wpcf_b
I alt		684.912	1,0000	wp_bf	

Klassifikationen af de enkelte underliggende records bygger på indberetter, og skattekode (der skal benyttes ved indberetning til SKAT). Indberetterne omfattede en række livsforsikringselskaber, pengeionskasser og pengeinstitutter.

Det rå datamateriale fra Velfærdskommissionen, der blev benyttet i Nationalbankens artikel, dækkede 2,77 mio. personer med en formue på 819 mia.kr.⁵

Datamaterialet, der er benyttet i nærværende papir, dækkede 2,57 mio. personer med en formue på 685 mia.kr.⁶

Vi har ikke haft lejlighed til selvstændigt at kontrollere opdelingen af materialet, så denne principielt vigtige kontrol udestår. *I resten af papiret antager jeg at der ikke er noget "at komme efter" i dannelsen af det modtagne udtræks klassifikationer.*

Tal for randtotaler

Randtotalerne for den opregnede matrix tager vi fra Finanstilsynets to sæt tabeller, et sæt⁷, der dækker de private pensionsenheder (F-delen), og et sæt⁸

⁵ Data for en større enhed er efter afslutningen af Velfærdskommissionens arbejde gået tabt, og indgik således ikke i materialet fra Nationalbanken.

⁶ Udvalget krævede at alle indgående records har både en skattekode og en indberetter.

⁷ Se tabellerne for livsforsikringselskaber, tværgående pensionskasser og firmapensionskasser, Finanstilsynet (2004a).

⁸ Se tabellerne for pengeinstitutter, Finanstilsynet (2004b).

der dækker pensionsmidler under ordninger der administreres af pengeinstitutter (B-delen).⁹

Fra udvalgsarbejdet i efteråret 2010 var der tillid til brugbarheden af disse tal, hvilket betyder at vi for både B-delen og for F-delen kender den samlede administrerede pensionsformue, men for B-delen yderligere kender dens opdeling på kapitalpension overfor ordninger med løbende ydelser.

Randsum restriktionerne på resultatmatricen består således i at F-delen skal have en samlet formue på 954.757 mio. kr, mens B-delen, en samlet formue på 215.080 mio. kr, opdelt på 141.098 mio. kr i kapitalpension og 73.982 mio. kr i ordninger med løbende ydelser.

Stratificeret opregning

Den stratificerede opregning består i at vi, identificerer størrelsen på den del af formuen som ikke er med i råmaterialet, og benytter de fordelingsstrukturer som genfindes i den pågældende del af råmaterialet på denne rest, under hensyntagen til de randsum restriktioner som blev fastlagt i forrige afsnit.

Konkret betyder det at resten af F-delen¹⁰ fordeles på ordninger som i råmaterialet, mens resten af B-delens kapitalpension fordeles på kollektive overfor individuelle ordninger, som B-delens kapitalpension i råmaterialet er det, mens B-delens formue i ordninger med løbende ydelser, fordeles på kollektive overfor individuelle ordninger, som B-delens formue i ordninger med løbende ydelser i råmaterialet er det.

Tabel 2. Fordeling af "resten" af BF-pensionsformuen ultimo 2003, der ikke er med i råmaterialet.

			SUM (mio. kr.)	ANDEL	Okt2012 navn
Individuel ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed	58.608	0,1209	wpir_f
		Pengeinstitut	25.658	0,0529	wpir_b
	Engangsydelse:	Pensionsenhed	32.025	0,0660	wpio_f
		Pengeinstitut	48.593	0,1002	wpio_b
Kollektiv ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed	247.586	0,5106	wpcr_f
		Pengeinstitut	10.627	0,0219	wpcr_b
	Engangsydelse:	Pensionsenhed	41.302	0,0852	wpc_o_f
		Pengeinstitut	20.524	0,0423	wpc_o_b
I alt			484.924	1,0000	wp_bf

Den rest på 485 mia. kr. vi her fordeler udgør 41,45% af BF-pensionsformuen på 1.170 mia. kr., idet vi antager at den rå matrix giver en repræsentativ opdeling af de 58,55% af BF-formuen.

⁹ Eneste hage ved tallene fra Finanstilsynet var at hensættelserne vedrørende gruppelevordninger ikke kunne (og kan) udskilles fra de der vedrører den egentlige pensionsformue.

¹⁰ Dvs. den del af F-delens formue, som *ikke* er med i råmaterialet.

Den endelige, opregnede matrix

Beregningerne afsluttes med summation af de absolutte tal fra råmateriale, og fra fordelingen af "Resten", hvorved fordelingen af BF-formuen, ultimo 2003, fremkommer.

Tabel 3. Fordeling af BF-pensionsformuen ultimo 2003

			SUM (mio. kr.)	ANDEL	Okt2012 navn
Individuel ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed	147.440	0,1260	wpir_f
		Pengeinstitut	52.314	0,0447	wpir_b
	Engangsydelse:	Pensionsenhed	80.564	0,0689	wpio_f
		Pengeinstitut	99.200	0,0848	wpio_b
Kollektiv ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed	622.849	0,5324	wpcr_f
		Pengeinstitut	21.668	0,0185	wpcr_b
	Engangsydelse:	Pensionsenhed	103.904	0,0888	wpc_o_f
		Pengeinstitut	41.898	0,0358	wpc_o_b
I alt			1.169.837	1,0000	wp_bf

Papiret kunne sådan set slutte her, men for at bidrage til at sætte de nye tal i perspektiv giver følgende afsnit sammenligninger med tidligere tal.

Sammenligning med tidligere matricer.

Der er to forskellige matricer som det har en vis interesse at sammenligne med. Matricen fra databanken til modelversion APR2008 og databanken til modelversion DEC2009.

Databanken for APR2008 inkluderer ikke tallene i alle ordningskombinationer underopdelt på B-delen og F-delen hver for sig, så nedenstående tabel er forenklet til kun at sammenligne ordningskombinationer for BF under ét.

Tabel 4. Sammenligning med pensionstallene i og bag APR2008s databank

			APR2008- "andel"	Difference andel	Okt2012 navn
Individuel ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed&			
		Pengeinstitut	0,0762	0,0946	wpir_bf
	Engangsydelse:	Pensionsenhed&			
		Pengeinstitut	0,1003	0,0534	wpio_bf
Kollektiv ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed&			
		Pengeinstitut	0,7864	-0,2355	wpcr_bf
	Engangsydelse:	Pensionsenhed&			
		Pengeinstitut	0,1371	-0,0125	wpc_o_bf
I alt			1,1000	-0,1000	wp_bf

Note: tallene fra APR2008s databank er sat i forhold til totalen fra dette papirs nyberegnete tal ved beregning af APR-2008-andelene, så det er meningsfuldt at danne tabellens differencer.

BF-formuen var større i APR2008s databank end i de ny-beregnete tal, nærmere omtalt i MOL10n10. For at sikre sammenlignelighed mellem de to sæt andele er det valgt at lade den nye total indgå ved beregningen af APR-2008 andelene, hvorfor de summer til et tal større end én, her 1,1.

Der er, per konstruktion, ingen ændring i hvor stor andel der samlet set administreres af private pensionsenheder henholdsvis pengeinstitutter.

Tabel 5. Sammenligning med pensionstallene bag DEC2009s databank

			DEC2009- andel	Difference andel	Okt2012 navn
Individuel ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed	0,0560	0,0700	wpir_f
		Pengeinstitut	0,0371	0,0077	wpir_b
	Engangsydelse:	Pensionsenhed	0,0278	0,0411	wpio_f
		Pengeinstitut	0,0602	0,0246	wpio_b
Kollektiv ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed	0,6672	-0,1348	wpcr_f
		Pengeinstitut	0,0315	-0,0130	wpcr_b
	Engangsydelse:	Pensionsenhed	0,0651	0,0237	wpc_o_f
		Pengeinstitut	0,0551	-0,0193	wpc_o_b
I alt			1,0000	1,0000	wp_bf

For F-delens formue skal *11,1 procentpoint* flyttes fra *kollektive* ordninger til *individuelle* ordninger, og *6,5 procentpoint* flyttes fra ordninger med *løbende ydelser* til *kapitalpensionsordninger* for at nå fra DEC2009-tallene til de nye.

Tilsvarende for B-delens formue skal *3,2 procentpoint* flyttes fra *kollektive* ordninger til *individuelle* ordninger, og *0,5 procentpoint*¹¹ fra ordninger med *løbende ydelser* til *kapitalpensionsordninger*.

Samlet set er den største absolutte korrektion af F-delens formue i kollektive ordninger med løbende ydelse, der reduceres med 13,5 procentpoint fra 66,7 procent til 53,2 procent.

Konklusion

Det nye benchmark, præsenteret i dette papir, giver for første gang et rimelig solidt empirisk grundlag for opdelingen af hovedparten af pensionsformuen langs dimensionen individuelle overfor kollektive ordninger, samt langs F-delens opdeling i kapitalpensionsordninger overfor ordninger med løbende ydelser.

Den rest vi opregner for udgør 41,45% af den samlede BF-pensionsformue, så selv hvis ny information om denne rests fordeling måtte fremkomme forventer vi statistisk set små variationer i fordelingen af den samlede BF-formue. I hvilket omfang fordelingerne for de ikke indgående indberettere afviger markant fra de indberettere der pt. er med har en vis interesse, men må

¹¹ At denne procent ikke er nul skyldes at selvpensioneringskonti ikke mere regnes for ordninger med løbende ydelser, modsat hidtidig praksis i ADAMs databanker, jf. MOL04912.

forventes at kræve en uforholdsmæssig stor indsats, så med mindre modelgruppen får mange ekstra ressourcer til pensionsdataarbejdet er vores forventning at mikroformueprojektet i DST, finansieret af Nationalbanken, frembringer den næste kilde som, for årene 2013 og frem, kan bidrage til at gøre ordningsopdelingen af BF-pensionsformuen endnu mere præcis.

Litteratur

Danmarks Nationalbank:¹²

- ”*Familiernes formue og gæld*”, Kvartalsskrift, 2012, 2. kvartal, Del 2, København, 2012. Siderne 1-40.

Finanstilsynet:¹³

- ”*Livsforsikring mv. Statistisk materiale 2003*”, København, 2004a.
- ”*Pengeinstitutter. Statistisk materiale 2003*”, København, 2004b.

Osterwald-Lenum, Michael:¹⁴

- ”*Bud på ændrede tal for pensions ind- og udbetalinger 2005-2009*”, Økonomiske Modeller, Danmarks Statistik, dateret 10. november 2010. (Modelgruppepapir: *MOL10n10*)
- ”*Dokumentation af beregning af nye pensionstal 1996-2005*”, Økonomiske Modeller, Danmarks Statistik, dateret 8. august 2011. (Modelgruppepapir: *MOL08811*)
- ”*Behov for en nyorientering af pensionsmodellen*”, Økonomiske Modeller, Danmarks Statistik, dateret 4. september 2012. (Modelgruppepapir: *MOL04912*)

Velfærdskommissionen:

- ”*Fremtidens velfærd – vores valg*”, København, 2006.¹⁵

¹² Publikationen findes elektronisk under www.nationalbanken.dk.

¹³ Begge publikationer er elektronisk tilgængelige under www.finanstilsynet.dk.

¹⁴ Kun de to førstnævnte papirer er pt. elektronisk tilgængelige under www.dst.dk/adam/, → dokumentation → modelgruppepapirer → år for det enkelte papir, f.eks. 2011.

¹⁵ Kan findes elektronisk under www.fm.dk.

Bilag: APR2008-tallene - supplementstabel til tabel 4.

Tabel. Pensionstillene i APR2008s databank

			SUM (mio. kr.)	Andel	APR2008 navn
Individuel ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed& Pengeinstitut	89.130	0,0693	wphpl
	Engangsydelse:	Pensionsenhed& Pengeinstitut	117.350	0,0912	wphpk
Kollektiv ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed& Pengeinstitut	919.994	0,7149	wpspl
	Engangsydelse:	Pensionsenhed& Pengeinstitut	160.393	0,1246	wpspk
I alt			1.286.866	1,0000	wpp

Bilag: DEC2009-tallene - supplementstabel til tabel 5.

Tabel. Pensionstillene bag DEC2009s databank

			SUM (mio. kr.)	Andel	Okt2012 navn
Individuel ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed Pengeinstitut	65.540	0,0560	wpir_f
	Engangsydelse:	Pensionsenhed Pengeinstitut	43.360	0,0371	wpir_b
Kollektiv ordning	Løbende ydelse:	Pensionsenhed Pengeinstitut	780.558	0,6672	wpcr_f
	Engangsydelse:	Pensionsenhed Pengeinstitut	36.847	0,0315	wpcr_b
I alt			1.169.837	1,0000	wpco_f
					wpco_b
I alt			1.169.837	1,0000	wp_bf